

SSC Weekly Focus

บทความวิเคราะห์สถานการณ์ยุทธศาสตร์และความมั่นคงของประเทศไทยสัปดาห์

ฉบับที่ ๗/๕๖ | ๑๐- ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๕

พระราชดำรัสของในหลวงสู่แนวความคิดความสามัคคีของคนในชาติ

พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๕ หากนำมาตีความตามหลักทางสังคมศาสตร์แล้ว จะเห็นว่าพระราชดำรัสฯ นี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงแฝงปรัชญาที่ลึกซึ้ง และหากนำมาเชื่อมโยงถึงสถานการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ก็จะมีพบนัยสำคัญที่กล่าวถึงความเมตตาและปรารถนาดีต่อกันซึ่งคนในสังคมต้องมีความร่วมมือกัน แสวงหาหนทางที่สามารถยอมรับกันได้ทุกฝ่ายและเป็นประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติโดยรวม

พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในการเสด็จออกมหาสมาคม รับการถวายพระพรชัยมงคล ณ สีหบัญชร พระที่นั่งอนันตสมาคม พระราชวังดุสิต เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๕ ความว่า

“คำอวยพรและคำปฏิญาณสัญญา ที่ทุกท่านได้กล่าวนั้น เป็นที่ประทับใจมาก ขอขอบพระทัยและขอบใจท่านทั้งหลายตลอดจนประชาชนชาวไทยทุกคน ที่พร้อมใจกันมาด้วยความปรารถนาดีและไม่ตรีจิต ความปรารถนาดีและความพร้อมเพรียงกันของทุกท่าน อย่างที่ได้เห็นในวันนี้ ทำให้ข้าพเจ้าปลื้มใจ มีกำลังใจมากขึ้น ด้วยมีความเชื่อเสมอมาว่า ความเมตตาปรารถนาดีต่อกันนี้ เป็นปัจจัยอย่างสำคัญ ที่จะยังความพร้อมเพรียงให้เกิดมีขึ้น ทั้งในหมู่คณะ และในชาติบ้านเมือง

และถ้าคนไทยเรายังมีคุณธรรมข้อนี้ประจำอยู่ในจิตใจ ก็มีความหวังได้ว่าบ้านเมืองไทย ไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ใด ๆ ก็จะสามารถรอดปลอดภัย และดำรงมั่นคงต่อไปได้ตลอดรอดฝั่งอย่างแน่นอน ขออำนาจแห่งคุณพระรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ จงดคุ้มครองรักษาท่าน และชาติไทย ให้มีแต่ความผาสุก ร่มเย็นยั่งยืนไป”

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวผู้ทรงเป็นราชาปราชญ์ (Philosophy King)

เพลโต (Plato)* นักปรัชญาการเมืองได้กล่าวถึงลักษณะของกษัตริย์นักปราชญ์ไว้ว่า “เป็นผู้แสวงหาความรู้เกี่ยวกับความเป็นจริงอันเป็นอุดมคติของสรรพสิ่งทั้งมวลจนเข้าใจถึงรากฐานที่เป็นสาระสำคัญและแก่นแท้ของความจริงเหล่านั้น”

โสเครตีส (Socrates)* นักปราชญ์คนสำคัญของโลก เคยกล่าวไว้ว่า “สิ่งที่สำคัญที่สุดในชีวิต คือ การแสวงหาปัญญาเพื่อเสริมสร้างชีวิตที่ดีและมีความสุขให้แก่ประชาชน มนุษย์จะมีชีวิตที่ดีและมีความสุขจะต้องยึดมั่นในคุณธรรม ผู้ปกครองต้องมีคุณธรรมและเสริมสร้างให้ประชาชนมีความรู้และเข้าใจในคุณธรรมเพื่อให้ทุกคนตระหนักในคุณค่าของคุณธรรมและยึดถือเป็นคุณค่าแห่งวิถีชีวิตเพื่อชีวิตที่ดีของสังคม”

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเป็นผู้เป็นที่ป็นราชาปราชญ์ ทรงเป็นกษัตริย์นักปกครอง นักพัฒนา นักเศรษฐศาสตร์ นักวิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ และนักดนตรี กวีศิลป์ ฯลฯ ซึ่งล้วนนำมาสู่ประโยชน์สูงสุดของประชาชน และเป็นแบบอย่างที่ดีจากพระจริยวัตร พร้อมทั้งมีข้อคิดที่ลึกซึ้งจากกระแสพระราชดำรัสฯ ทุกครั้งเพื่อสื่อสารไปยังประชาชน

*<http://www.oknation.net/blog/piya88/2010/09/12/entry-1> (17 Nov.2011)

จากกระแสพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๕ ได้ทรงเน้นย้ำให้คนไทยมีคุณธรรม คือ ความเมตตาและปรารถนาดีต่อกัน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดความพร้อมเพรียงขึ้นในชาติบ้านเมือง หากมีคุณธรรมไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ใดๆ ก็สามารถอยู่รอดปลอดภัยได้ กระแสพระราชดำรัสฯ ได้เน้นย้ำเพื่อให้เกิดความตระหนักถึงการก้าวข้ามความขัดแย้ง ซึ่งหากพวกเราอ่อนน้อมนำพระราชดำริมาพิจารณาอย่างลึกซึ้ง ก็อาจจะพบแนวทางที่เป็นนวัตกรรมทางสังคมรูปแบบใหม่ๆ ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งที่มีอยู่

ทั้งนี้ ความขัดแย้งในสังคมนั้นเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ และผลที่ตามมาอาจจะสามารถสร้างพลังได้ทั้งด้านบวกและด้านลบ อย่างไรก็ตาม หากมีการเปิดพื้นที่เพื่อใช้ในการจัดการกับปัญหาความขัดแย้งเหล่านั้น ก็อาจจะช่วยให้มีการจัดการปัญหาในเชิงสร้างสรรค์และเป็นประโยชน์มากขึ้น

ตามกระแสพระราชดำรัสฯ ซึ่งสื่อมายังประชาชนว่า **“...ความเมตตา ปรารถนาดีของท่านต่อกัน...”** เมื่อนำมาพิจารณาผ่านองค์ความรู้สากลด้านสันติวิธี น่าจะหมายถึงการแก้ปัญหาควรใช้วิธีการพูดคุย (dialogue) มากกว่าการโต้แย้งเอาชนะคะคาน (debate) เพื่อหาคนถูกคนผิด โดยการพูดคุยจะมีลักษณะของการรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันอย่างเปิดกว้างและใช้ความปรารถนาดีต่อกันเป็นการเชื่อมโยงความคิดที่แตกต่างของแต่ละฝ่าย ถือเป็น การเปิดพื้นที่เพื่อแสวงหาทางแก้ไขปัญหาที่ได้ประโยชน์ร่วมกัน (win win solution) และสุดท้ายจะก่อให้เกิดความสามัคคี การยอมรับ และไว้วางใจซึ่งกันและกันขึ้นในสังคม

ก้าวข้ามความขัดแย้งด้วยกระแสพระราชดำรัส

ที่ผ่านมา ประเทศไทยก้าวข้ามความขัดแย้งที่เคยมีมาในอดีตอันก่อให้เกิดความสูญเสียมากมาย อาทิ

- ▶ ความขัดแย้งเชิงอุดมการณ์ระหว่างรัฐไทยกับพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๔๙๒-๒๕๒๕
- ▶ ความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลกับกระแสเรียกร้องประชาธิปไตยของประชาชน อันก่อให้เกิดเหตุการณ์ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๑๖ เหตุการณ์ ๑๙ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๑๙

▶ เหตุการณ์พฤษภาทมิฬ พ.ศ.๒๕๓๕

ซึ่งทุกครั้งประเทศไทยสามารถดำรงอยู่ได้และสามารถยุติความขัดแย้งลงได้ด้วยความเป็นเมตตาซึ่งเป็นคุณธรรมพื้นฐานของชาติ นอกจากนี้ ประชาชนไทยยังมีสิ่งยึดเหนี่ยวในสังคมคือ สถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ที่ทำให้สถานการณ์ความขัดแย้งทุกครั้งสามารถยุติลงด้วยดี

อย่างไรก็ตาม ความขัดแย้งเชิงอุดมการณ์ทางการเมืองที่เริ่มต้นเมื่อปลายปี พ.ศ.๒๕๔๘ ได้ถูกหยิบยกขึ้นมาใช้ในการปลุกกระตมประชาชนครั้งใหญ่ และพัฒนามาเป็นความขัดแย้ง โดยการใช้สัญลักษณ์สีโต้ตอบ เอาชนะคะคานระหว่างกันอย่างยึดเยื้อ ซึ่งความขัดแย้งครั้งนี้ลุกลามลึกลงไปทั่วทุกพื้นที่ตั้งแต่กลุ่มระดับเล็กสุดในสังคมคือระดับครอบครัว ไปจนถึงความขัดแย้งระหว่างคนในภูมิภาคต่างๆ จนมีการตั้งคำถามถึงความ เป็นเอกภาพและบูรณภาพของความเป็นชาติไทย และหากไม่สามารถระงับความรู้สึกแตกแยกรุนแรงนี้ลงได้ในอนาคตอันใกล้ ก็อาจจะส่งผลให้ความเป็นชาติไทยหนึ่งเดียวสั่นคลอน

ซึ่งการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งครั้งนี้ หากประชาชนทุกฝ่ายอ่อนน้อมนำกระแสพระราชดำรัสฯ นี้ ที่เน้นย้ำให้มีความเมตตาและปรารถนาดีต่อกันมาปฏิบัติตาม และร่วมกันก้าวข้ามความขัดแย้งไปด้วยกันอย่างพร้อมเพรียง ด้วยการเปิดพื้นที่เพื่อให้เกิดการสนทนาอย่างเปิดใจกว้าง (Conscious Conversation) และมีเมตตาก็จะนำไปสู่การสร้างนวัตกรรมทางความคิดใหม่ๆ (innovate) เพื่อแก้ปัญหาทางสังคมที่มีความสลับซับซ้อนได้อย่างรอบด้าน ที่สำคัญต้องก้าวข้ามกรอบแนวคิดที่จะหาคำตอบเพียงว่าใช่หรือไม่ใช่เท่านั้น (Breakthrough) ทั้งนี้คำตอบที่ได้อาจไปไกลกว่าการคงอยู่ในวังวนของความขัดแย้งเดิมๆ ที่มีมาในอดีต

จะเห็นได้ว่าหากมีการอ่อนน้อมนำพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาปฏิบัติ โดยมีความเมตตาและปรารถนาดีต่อกัน นอกจากจะเป็นการถวายเป็นความจงรักภักดี ต่อพระองค์ท่านแล้ว ยังจะเป็นการสร้างสรรคจรรโลงสังคมเรานำอยู่สืบไป ..